

Отже, проблема організації діяльності моніторингових служб та проведення порівняльних моніторингових досліджень з метою одержання об'єктивної та повної інформації про досягнутий системою освіти і виховання України стан надзвичайно багатогранна й особливо актуальна для нашої держави у період докорінного реформування як самої системи освіти і виховання, так і системи державного управління нею.

Нині оцінка виховання стала одним із найважливіших показників, за якими визначається ефективність функціонування системи освіти будь-якої держави.

Основою сучасних моніторингових досліджень у галузі освіти і виховання є точні масові педагогічні вимірювання, пов'язані з об'єктивним оцінюванням досягнутого студентом рівня вихованості і навченості та встановлення його відповідності державним стандартам.

Таким чином, результатом використання моніторингу виховного процесу в ВНЗ має стати відстеження діяльності учасників навчально-виховного процесу, розвиток виховної системи та створення механізму їх взаємодії з метою поточного і періодичного коригування діяльності на заданий результат, який спрямований на розвиток навчального закладу.

АКТУАЛЬНІСТЬ ОСВІТНЬО-ВИХОВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Л.В. КОХАН, старший викладач, заслужений учитель України
*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Сьогодні спільним у освітній політиці розвинених країн світу є пошуки найбільш ефективних підходів до розв'язання головного завдання: формування життєво активної, гуманістично спрямованої особистості, відкритої до сприйняття національних і загальнолюдських культурних цінностей, здатної до повної самореалізації в сучасному суспільстві. Однак, навіть загальний погляд на ті проблеми, які поставило ХХІ століття перед людством як сучасні глобальні проблеми цивілізації – (подолання економічного детермінізму, утвердження високих достоїнств кожної людини, перенесення акцентів на пріоритетність моральних і духовних цінностей у розвитку особистості й суспільства), – дозволяє дійти висновку: саме навчання й виховання підростаючих поколінь буде визначальним для майбутньої цивілізації у виборі пріоритету: технічний прогрес чи духовність людини.

У вирішенні означеної проблеми Україною, як пишуть філософи, психологи й політологи, об'єднуючим і визначальним для сьогодення з метою утвердження громадянського суспільства й демократичного державного прогресу є надання можливостей кожному громадянину стати вільною, компетентною, відповідальною суспільно-реалізованою особистістю. Разом з тим, у вирішенні цього завдання існує ряд суперечностей: стан деструкції; загальне зниження рівня гуманітарної культури в країні внаслідок досить інтенсивної переорієнтації суспільної свідомості з духовних цінностей на цінності матеріальні; збіднення ролі гуманітарної інтелігенції у духовному житті суспільства; заповнення простору України низькопробною продукцією масової культури.

Досить серйозною суперечністю є й те, що пресинг сучасної субкультури на підростаюче покоління мимохить сприяє соціокультурному наслідуванню молоддю згідно їхніх психологічних особливостей ідеалів, норм поведінки, а також уявлень про людину, характерних для теперішнього часу, простору, культури. Повною мірою підростаючі покоління ХХІ ст., з одного боку переповнені знаннями, інформацією через Інтернет, спостереженнями від різних телевізійних шоу, з іншого, - збіднені від розчарувань, недовіри до авторитетів, незахищеності від масового впливу, певним обмеженням можливості пізнання "людського в людині" завдяки культурним надбанням усього людства з метою самовдосконалення. Адже сьогодні шкільна молодь надає перевагу інформації через Інтернет, де можна зустріти ту інформацію, що несе зло, аморальність і ту, що ознайомлює з серйозними науковими, філософськими, етичними проблемами й досягненнями при їх розв'язанні. Учнівська молодь не завжди може правильно здійснити свій вибір: на чому зупинитися варто, а що слід відкинути, це залежить від рівня її духовності, а моральний досвід молодої людини ще не стійкий. Щоб утриматися у хаосі сьогодення, підростаючим поколінням слід шукати відповідей стосовно морально-етичних засад, які отримують гармонію буття, в досвіді людської цивілізації, який найновіше й найпереконливіше зафіксований у культурі людства, зокрема предметах гуманітарної спрямованості.

У зв'язку з вище означеними суперечностями сьогодні значно зростає роль гуманітарних наук у формуванні особистості, зокрема, філософії, історії, етики, соціології, філології та ін. Вагомість виховуючого потенціалу гуманітарних предметів пояснюється їх сутністю, а саме: філософія-наука про найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства і мислення; естетика – філософська наука про роль прекрасного в житті суспільства та особистості, про загальні закони художнього пізнання дійсності й розвитку мистецтва; історія – наука про головні історичні події минулого народу; народознавство

– наука про найголовніші звичаї, обряди, національні традиції народу; цикл філологічних наук – мовленнєві, лінгвістичні науки, зокрема, українська й світова література, високохудожні твори якої є тими цінностями, які можуть трансформуватись у ціннісні орієнтації учнів.

Отже, як бачимо, гуманітарні предмети спрямовані передусім на формування історико-літературних знань, культури, розвиток багатства почуттів у підростаючих поколінь і молоді, їхнього ознайомлення із загальними законами художньому пізнання дійсності, розуміння ролі прекрасного в житті людини і суспільства. Тому важливим завданням сьогодні, як для освітньої практики, так і для просвітницької діяльності, є використання виховного потенціалу гуманітарних наук, що дозволило б підростаючим поколінням краще зрозуміти саму людину, суть її буття, діяльності й розвитку та усвідомити багатомірність і складність людини у її співіснуванні з природою, співвідношеннями з суспільством, культурою, Богом, із самою собою.

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНА ОСВІТА, ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

О.М. КОШЛЯК, викладач

Житлово-комунальний технікум Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова

Становлення української державності, інтеграція в європейське і світове співтовариство, відмова від тоталітарних методів управління державою і побудова громадянського суспільства передбачають орієнтацію на Людину, націю, пріоритети духовної культури, визначають основні напрями реформування навчально-виховного процесу.

Ця концепція, як і концепція гуманітарної освіти, є елементом нової ідеології освіти, яка повинна працювати на процес державотворення, становлення народу України як політичної нації.

Стрижнем усієї системи виховання в Україні є національна ідея, яка відіграє роль об'єднуючого, консолідуючого фактора у суспільному розвитку, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави. Національний характер виховання полягає у формуванні молодого людини як громадянина України незалежно від її етнічної приналежності.

Інтегруючою основою національної системи виховання є спільність історико-географічного походження, мови, культури і традицій, усвідомлення